

01 Mayıs 2019

بزرگ‌بن شهریار ۱۶۳۶

و دور از واقعیت‌اند، اما جزئیات آنها اساس درستی دارد (حورانی، ص ۹۲). مؤلف پدیده‌ها و رخداد‌های شگفت‌انگیز را با هنرمندی و استادی کامل در قالب داستان یا نمایش اخلاقی به سبکی زنده و روان توصیف کرده است. از این رو، می‌توان کتاب ابن شهریار را یک اثر ادبی برجسته نیز به حساب آورد. این اثر در بین داستان‌های دریایی ادبیات عرب عهد اسلامی کم‌نظیر است. ابن شهریار علاوه بر تصویر کردن زندگی دریایی در روزگار خود، خوانندگان را از شرایط و اوضاع سرزمین‌های شرقی مطلع کرده و برای نخستین بار در دنیای اسلام از موجودات ناشناخته هند و خاور دور و اسطوره‌های متعلق به آنها سخن گفته است (علم در اسلام، ص ۷۴).

برخی برآن‌اند که اهمیت کتاب ابن شهریار بسیار فراتر از یک اثر جغرافیایی است. این کتاب که تأثیر آشکاری در پیشرفت دانش جغرافیا داشته، گویای تلاش دریانوردان ایرانی در دریانوردی از سیراف تا هند، سیلان، جاوه، زنگبار، جزیره‌های دریایی هندوچین است (حمیده، همان‌جا).

عجائب‌الهند بره و بحر و جزائر در سال‌های ۱۸۸۳ - ۱۸۸۶ تصحیح، و به فرانسه ترجمه شد و همراه متن عربی در لیدن به چاپ رسید. (ملک‌زاده، ص ۱۳). محمد ملک‌زاده در سال ۱۳۴۸ ش / ۱۹۷۰ آن را به فارسی برگرداند. ترجمه انگلیسی آن نیز در سال ۱۹۲۸ در لندن منتشر شد.

منابع:

بزرگ‌بن شهریار، عجائب‌الهند، همراه ترجمه فرانسه
مارسل دوپک، به کوشش پ. آوان درلین، لیدن،
۱۸۸۳-۱۸۸۶.
دائرة‌المعارف بزرگ اسلامی، زیر نظر کاظم موسوی

بزرگ‌بن شهریار، ناخدا و دریانورد مشهور ایرانی قرن چهارم هجری / دهم میلادی است.

وی از اهالی رامهرمز خوزستان بود و در دریانوردی بسیار تبحر داشت. در نیمه نخست قرن چهارم هجری آب‌های اقیانوس هند، دریای چین و کرانه‌های افریقای شرقی (حبشه) را درنوردید و ماجراهای سفرهای دریایی خود را در کتابی به نام عجائب‌الهند بره و بحر و جزائر به عربی شرح داده است. برخی ادعا کرده‌اند اصل کتاب به زبان فارسی بوده که از میان رفته است و زمان برگردان آن به عربی نیز مشخص نیست. البته سندی در تأیید این مطلب وجود ندارد (حمیده، ص ۱۸۷؛ راثین، ج ۱، ص ۳۷۹).

مطالب کتاب وی درباره رخدادها و موجودات شگفت‌انگیز و داستان‌هایی است که ناخدایان، دریانوردان و بازرگانان برای ابن شهریار نقل کرده‌اند. برخی از محققان بر آن‌اند که داستان‌های ابن شهریار در این کتاب مجموعه‌ای است از شنیده‌های او از زبان دریانوردان و بازرگانان، به‌ویژه اهالی سیراف و برخی مردم بصره و عمان (دائرة‌المعارف بزرگ، ذیل مدخل).

ابن شهریار بر آن بود که خداوند بیشتر شگفتی‌های جهان را به مشرق گیتی، و به‌ویژه هند و چین، بخشیده و شاید به همین سبب است که وی نام کتابش را عجائب‌الهند گذاشته است (بزرگ‌بن شهریار، ص ۲).

ابن شهریار، ضمن شرح رویدادها و شگفتی‌های دریاها و کرانه‌های سرزمین‌هایی چون افریقای شرقی، شبه‌جزیره عربی، جزایر دریای هندوچین، جاوه، زنگبار، و جزایر ژاپن امروزی، تاریخ وقایع را نیز ذکر کرده است.

کتاب شامل ۱۳۴ داستان بلند و کوتاه است که دریانوردان نقل کرده‌اند. برخی از این داستان‌ها خیالی

علی اکبر ولایتی ve dğr.; تقویم تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران، (جلد

İSAM DN. 260934

اول، بخش دوم)، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۹۲

6189 SHAFIQ, Suhanna. *Seafarers of the Seven Seas: the maritime culture in the Kitāb 'Ajā'ib al-Hind (the Book of the Marvels of India) by Buzurg Ibn Shahriyār (d. 399/1009). Berlin: Schwarz, 2013 (Islamkundliche Untersuchungen, 311). 200pp.*

Buzurg b. Shahriyār

021220

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Mayıs 2014

27 Nisan 2014

- 1278 SHAFIQ, Suhanna. *Seafarers of the Seven Seas: the maritime culture in the Kitāb 'Ajā'ib al-Hind (the Book of the Marvels of India) by Buzurg Ibn Shahriyār (d. 399/1009)*. Berlin: Schwarz, 2013 (Islamkundliche Untersuchungen, 311). 200pp.

Buzurg Shahriyār
021220

ADDE YAYIMLANDIKTAN
ONRA GELEN DOKÜMAN

BÜZÜRG B. ŞEHRIYAR
BUZURG IBN SHAHRIYAR, al-Rahurmuzi (912-1009)

BUZURG IBN SHAHRIYAR The book of the marvels of India. From the Arabic by L. Marcel Davic. Transl. into English by Peter Quennel. vi, 164 p. (Golden Dragon Library) London: Routledge, 1928

SARTON, Georges. Is Buzurg's description of the phosphorescent sea c. 953 the first of its kind? Query n° 117, and answer. *Isis*, 1948, 39: 235.

12 OCAK 1994

MADE YATIRILAN DÜNYA
SONRA GELEN DÜNYA

Büzürg b. Şehriyâr

12 OCAK 1994

4814 (IBN SHAHRIYAR al-RĀMHORMUZĪ, Buzurg) Captain Buzurg ibn Shahriyar of Ramhormuz / *The book of the wonders of India: mainland, sea and islands*. Tr. Freeman-Grenville, G.S.P. London: East-West Publications, 1981. 124pp.

MADE YATIRILAN DÜNYA
SONRA GELEN DÜNYA

BÜZÜRG B. ŞEHRIYAR

IBN SHAHRIYAR:

FUCK, J.W.: Buzurg b. Shahriyār. *Enycl. Islam.* 2nd. ed. 1, p. 1358.

IBN SHAHRIYAR al-Nākhodāh al Rāmhormazdī, Bozorg. Kitāb 'ajā'ib al-Hend. (Livre des merveilles de l'Ind.) éd. by P.A. van der Lith transl. by L. Marcel Davic. Leiden 1883-6. Reprint: Tehran 1966.

MADE YATIRILAN DÜNYA
SONRA GELEN DÜNYA

27 OCAK 1994

"BUZURG B. ŞEHRIYAR ER-RĀMHORMUZĪ" İLT

M. Zaki, "Arab accounts...", 5-12

Büzürg b. Şehriyâr er-Rāmhormuzī.

21. yüzyılın MLF'de yok.

EI, I, 1358

GAL, S, II, 409-410

12 MART 1997

277 FREEMAN-GRENVILLE, G.S.P. Some thoughts on Buzurg ibn Shahriyar al-Rāmhormuzī: *The Book of the Wonders of India*. *Paidawnā*, 28 (1982) pp. 63-70.

Zaki Dayf, *Rihelat Mahise 1937*.
ISAM Ktp. 33991

عجائب الهند بره وبحره لبزرك بن شهریار ۳۳-۴۱

MADE YATIRILAN DÜNYA
SONRA GELEN DÜNYA
08 HAZİRAN 1996

475. ar-Rāmahurmuzī, a. Muḥammad al-Hasan b. 'Abdarrahmān (um 370)
1. *Amāl al-ḥadīṯ* BÜZÜRG B. ŞEHRIYAR
- a) 'Abdal'alī 'Abdalḥamīd al-A'zamī/Bombay 1403/1983 (Silsilat maṭbū'āt ad-Dār as-salafiya 60)
- b) A. 'Abdalfattāḥ Tammām/B. 1409/1988

عجائب الهند بزه و بحر و جزایره گرد آورد (حمیده، ۱۸۷). برخی از محققان به دلایلی معتقدند که بزرگ بن شهریار این داستانها را از دریانوردان و بازرگانان شنیده، و در کتاب خود آورده است (کراچکوفسکی، ۱۶۲). این دریانوردان و بازرگانان به ویژه از مردم سیراف (بندر طاهری کنونی، نک: سمسار، ۱۰)، و برخی نیز از مردم بصره و عمان بوده‌اند (حورانی، ۸۸، ۹۲).

نام گذاری کتاب را می‌توان بر خاسته از باور نویسنده دربارهٔ عجایب هند دانست که در آغاز کتابش تصریح کرده، و آورده است که خداوند همهٔ شگفتیهای جهان را به ۱۰ بخش تقسیم کرده، و ۹ بخش آن را به مشرق گیتی بخشیده، و از میان آنها نیز ۸ بخش را ویژه چین و هند قرار داده است (ص ۲).

برخی بدون سند متقن معتقدند: کتاب عجائب الهند در اصل به زبان فارسی بوده که از میان رفته است و دانسته نیست که در چه زمانی به عربی برگردانیده شده است (رائین، ۳۷۹/۱؛ ملک‌زاده، ۱۲). تاریخ نگارش کتاب را حدود سال ۳۴۲ ق/۹۵۳ م، و داستانهای را که نویسنده از ناخدایان، دریانوردان و بازرگانان دیگر آورده، وابسته به سالهای ۲۸۸-۳۴۲ ق/۹۰۱-۹۵۳ م دانسته‌اند (کراچکوفسکی، همانجا؛ GAL, S, I/409). بزرگ، افزون بر بیان رویدادها و شگفتیهای دریاهای و کرانه‌های سرزمینهایی چون آفریقای شرقی، شبه جزیرهٔ عربی، جزایر دریای هند و چین، جاوه، زنگبار و جزیره‌هایی که امروزه ژاپن نامیده می‌شوند، سالهای وقوع برخی از رویدادها را نیز ذکر می‌کند (مثلاً ص ۴۹؛ نیز نک: حمیده، همانجا). فران با توجه به سنوات مذکور در کتاب، معتقد است که ناخدا بزرگ اگرچه، نخستین نویسندهٔ عجائب الهند است، ولی پس از او یک یا چند شخص دیگر داستانهای نو از دریانوردی بدان افزوده‌اند و بدین ترتیب، وجود همهٔ تاریخهای مربوط به سالیان سدهٔ ۱۰ ق/۱۰ م توجیه می‌گردد (III/565).

کتاب عجائب الهند شامل ۱۳۴ داستان بلند و کوتاه دریانوردان است (نک: ص ۱۹۰، حاشیه؛ نیز سارتن، I/674) که برخی از آنها گرچه با گرافه‌گویی همراه است، ولی جزئیات واقعی آنها بر پایهٔ درستی قرار دارد (حورانی، ۹۲؛ تشرن، ۲۸). توصیف مؤلف از پدیده‌ها و رویدادهای شگفت‌انگیز گاه شکل داستانی ماجراجویانه و گاهی شکل نمایشی اخلاقی به خود می‌گیرد که با مهارت هنری فراوان عرضه شده است. با نگرشی اجمالی می‌توان دریافت که این داستانها آفریدهٔ سخن‌پردازی هنرمندند که به سبکی زنده و روان ارائه شده‌اند. از این رو، می‌توان کتاب بزرگ بن شهریار را یک اثر برجستهٔ ادبی نیز به شمار آورد. اگرچه نگارش داستانهای دریایی همواره، و در طی سده‌های دراز در ادبیات عرب عهد اسلامی سابقه داشته، ولی هرگز اثر برجسته‌ای همانند آن پدید نیامده است (کراچکوفسکی، ۱۶۳). افزون بر اینها، بزرگ بن شهریار علاوه بر آگاه ساختن خوانندگان کتابش از زندگانی دریایی روزگار خود (حورانی، همانجا)، از اوضاع و احوال سرزمینهای خاوری اطلاعات فراوانی به دست داده (واندیک، ۵۹)، و

فاطمی، الامر با حکام الله و خلیفهٔ عباسی، مسترشد اشاره کرد. الامر از دشمنان سرسخت نزاریه بود و می‌کوشید تا رسماً مشروعیت ادعای نزار بر امامت اسماعیلیه را مردود شمارد و پدر خود، مستعلی و خود را امام معرفی کند. مسترشد عباسی نیز که طی جنگی با مسعود سلجوقی شکست خورده، به مراغه فرستاده شده بود (۵۲۹ ق)، به دست گروهی از فداییان در ذیقعدۀ ۵۲۹/اوت ۱۱۳۵ به قتل رسید. بزرگ امید قتل خلیفهٔ عباسی را یک هفته در الموت جشن گرفت (رشیدالدین، ۱۴۱-۱۴۲؛ ابوالقاسم، ۱۷۹-۱۸۰؛ ظهیرالدین، ۵۶؛ راوندی، ۲۲۷-۲۲۸؛ قس: بنداری، ۱۷۷-۱۷۸).

به‌ر حال، قلمرو حکومت بزرگ امید در اواخر دولتش مشتمل بود بر منطقهٔ رودبار و قسمت عمده‌ای از قهستان در جنوب شرقی خراسان و نیز قسمت جنوبی جبل بهراء در شام. وی در مناطق قومس و زاگرس هم پایگاههایی داشت. کیا بزرگ امید که در گسترش و تقویت مبانی دعوت و دولت اسماعیلیهٔ نزاری پس از حسن صباح مهم‌ترین نقش را داشت، در ۲۶ جمادی الاول ۵۳۲ ق/۹ فوریهٔ ۱۱۳۸ م درگذشت و پیکر او را در کنار قبر حسن صباح در ناحیهٔ الموت دفن کردند. این قبور که تا حملهٔ مغول به رودبار زیارتگاه نزاریان بود، در ۶۵۴ ق/۱۲۵۶ م به دست مغولان ویران شد و از میان رفت (دفتری، همان، ۳۸۳-۳۸۰).

مآخذ: ابن اثیر، الکامل؛ ابن اسفندیار، محمد، تاریخ طبرستان، به کوشش عباس اقبال آشتیانی، تهران، ۱۳۲۰ ش؛ ابوالقاسم کاشانی، عبدالله، زبدة التواریخ، به کوشش محمدتقی دانش‌پژوه، تهران، ۱۳۶۶ ش؛ اقبال آشتیانی، عباس، وزارت در عهد سلاطین بزرگ سلجوقی، تهران، ۱۳۳۸ ش؛ اولیاءالله آملی، محمد، تاریخ رویان، به کوشش منوچهر ستوده، تهران، ۱۳۴۸ ش؛ بنداری اصفهانی، فتح، زبدة النصره، مختصر تاریخ آل سلجوق عمادالدین کاتب، به کوشش هوتسما، لندن، ۱۸۸۹ م؛ تاریخ سیستان، به کوشش محمدتقی بهار، تهران، ۱۳۱۴ ش؛ جویی، عطاملک، تاریخ جهانگشای، به کوشش محمد قزوینی، لندن، ۱۹۳۷ م؛ حسینی، علی، اخبارالدوله السلجوقیه، به کوشش محمد اقبال، لاهور، ۱۹۳۳ م؛ خواندمیر، غیاث‌الدین، دستور الوزراء، به کوشش سعید نفیسی، تهران، ۱۳۱۷ ش؛ راوندی، محمد، راحة الصدوره، به کوشش محمد اقبال، لندن، ۱۹۲۱ م؛ رشیدالدین فضل‌الله، جامع التواریخ (قسمت اسماعیلیان و قاطمیان و نزاریان و ...)، به کوشش محمدتقی دانش‌پژوه و محمد مدرس زنجانی، تهران، ۱۳۳۸ ش؛ ظهیرالدین نیشابوری، سلجوق‌نامه، تهران، ۱۳۳۲ ش؛ مرعشی، ظهیرالدین، تاریخ طبرستان و رویان و مازندران، به کوشش محمد حسین تسیبچی، تهران، ۱۳۴۵ ش؛ نیز: Daftary, F., *The Assassin Legends: Myths of the Isma'ilis*, London, 1994; id., *The Isma'ilis: their History and Doctrines*, Cambridge, 1990; EI²; Hodgson, M.G.S., *The Order of Assassins*, The Hague, 1955; *Iranica*; Justi, F., *Iranisches Namenbuch*, Marburg, 1895; Rabino, H.L., *Les Dynasties du Māzandarān*, JA, 1936, vol. CCXXVIII. فرهاد دفتری

بُزُرْگِ بِنِ شَهْرِیَارِ، ناخدا و دریانورد مشهور ایرانی سدهٔ ۱۰ ق/۱۰ م. او از مردم رامهرمز خوزستان، و دریانوردی برجسته بود و چنانکه در کتاب پرآوازه‌اش آورده، در نیمهٔ نخست سدهٔ ۱۰ ق/۱۰ م آبهای اقیانوس هند، دریای چین و کرانه‌های آفریقای شرقی (حبشه) را دنورنور دیده است. وی آنچه در سفرهای دریایی خود دربارهٔ پدیده‌ها و موجودات شگفت‌انگیز دیده، و نیز داستانهایی را که از دیگر ناخدایان، دریانوردان و بازرگانان مورد اعتمادش شنیده بود، در کتابی به نام

Buzurğ b. Šahriyār

BUZURĞ B. ŠAHRIYĀR

Buzurğ b. Šahriyār ar-Rāmahurmuzi verfaßte ein Buch *'Ağā'ib al-Hind* über die Wunder Indiens. Über sein Leben ist uns nichts bekannt. Wie aus den im Buch vorkommenden Daten hervorgeht, wirkte er in der ersten Hälfte des 4./10. Jahrhunderts und scheint sein Buch um 342/953 verfaßt zu haben. Die Lektüre des Buches erweckt den Eindruck, daß die von Seefahrern im Indischen Ozean gesammelten Mirabilien geschichten den im Gebiet des Persischen Golfes lebenden Verfasser dazu geführt haben, sie in einem umfassenden Werk zu sammeln. Der Verfasser verbirgt nicht, daß er seine Erzählungen von anderen übernimmt, und nirgendwo erweckt er den Eindruck, daß er etwas aus eigener Erfahrung mitteilt.

Meines Erachtens geht er nicht wie ein Geograph seiner Zeit vor, sondern er verwendet die Zitiermethode der Traditionarier oder Historiker. Daher bin ich geneigt, die Zitate im Anschluß an *ḥaddaṭānī* u.a. für Zitate von ihm vorliegenden Aufzeichnungen von Seefahrern (*nāḥudāh*) zu halten, während der Terminus *ḥuddiṭtu* auf anonyme oder nicht so wichtige Quellen hinzuweisen scheint.

So scheint Buzurğ b. Šahriyār Aufzeichnungen von denjenigen benutzt zu haben, die er namentlich nennt: Abū Muḥammad al-Ḥasan b. 'Amr b. Ḥammawaih¹ über Indien, Abū 'Abdallāh Muḥammad b. Bābašāq as-Sirāfi,² ein ruhmreicher Kapitän des Indischen Ozeans, weitere wie Ismā'il b. Ibrāhīm b. Mirdās³ und besonders Abū Muḥammad al-Ḥasan b. 'Amr an-Nağīramī,⁴ Aḥmad b. 'Alī b. Munaiyir as-Sirāfi, einer der bekanntesten Kapitäne seiner Zeit,⁵ Abu z-Zuhr al-Barhātī⁶ aus Sirāf, Abu l-Ḥasan Muḥammad b. Aḥmad b. 'Umar as-Sirāfi,⁷ ein Kapitän namens Ismā'il b. Ibrāhīm b. Mirdās Ismā'ilawaiyh,⁸ Abu l-Ḥasan 'Alī

¹ Diesen traf er in Basra, er hatte sich 288/900 in Maṣūra (Indien) aufgehalten, s. *'Ağā'ib al-Hind*, Ed. mit Übers. van der Lith - Devic, Leiden 1883-1886 (Nachdruck *Islamic Geography* Band 113) S. 2-5.

² *'Ağā'ib al-Hind*, a.a.O. S. 5-7, 44-47, 50, 65-70, 90-92, 122-123, 124-128.

³ Ebd. S. 7-8.

⁴ Ebd. S. 8-12, 16-17, 35, 38-39, 47-50, 103-104, 115-119, 121-122.

⁵ Ebd. S. 12-14.

⁶ Ebd. S. 19-35, 42.

⁷ Ebd. S. 14.

⁸ Ebd. S. 14-15, 50-62, 129-130, 132-134.

b. Šādān as-Sirāfi,¹ ein Händler Yūnus b. Mihrān as-Sirāfi,² Dārbazān as-Sirāfi (über Kanton in China),³ al-'Abbās b. Māhān aus Saimūr,⁴ 'Abdalwāhid b. 'Abdarrahmān al-Fasawī,⁵ 'Alī b. Muḥammad b. Sahl Sarwar,⁶ Yazid al-'Umāni, ein Kapitän der Zang,⁷ Muḥammad b. Muslim as-Sirāfi,⁸ Rāšid al-Ġulām b. Bābašāq,⁹ Ġa'far b. Rāšid Ibn al-Akyas, ein sehr bekannter Südostasienfahrer.¹⁰

Das Buch ist in einer einzigen Handschrift in der Ayasofya-Bibliothek erhalten. Seitdem Ch. Schefer sie 1875 entdeckte und durch eine Abschrift der Fachwelt zugänglich machte, erfolgten einige Jahre danach die französische Übersetzung und Edition des Textes. Über die kulturhistorische Bedeutung des Textes fielen die Urteile nicht sehr vorteilhaft und vielleicht nicht immer gerecht aus, während wir C. E. Dubler¹¹ eine bewundernswerte Bewertung des Buches verdanken:

"Das *Kitāb 'ağā'ib al-hind* ist eine Sammlung von Episoden, deren Schauplatz sich von Ostafrika bis zur fernöstlichen Inselwelt erstreckte, und die den einzelnen Erzählern angeblich zugestossen sein sollen. So sehr einzelne Berichte durchaus der Realität entsprechen, erscheinen uns zahlreiche andere nichts als orientalische Phantasiegebilde zu sein. Ist dem aber tatsächlich so? Um auf diese Frage richtig antworten zu können, müssen wir vorerst auf eine in Mesopotamien erfolgte literarische Fortführung der *Wunder Indiens* eingehen ... Die darin erhaltene *silva de vara lectio* führt uns vom Persischen Golf zu den Sundainseln, von Indien nach Ostafrika, von den chinesischen Gestaden nach Süd-arabien, nach Ceylon oder zum Malaiischen Archipel. In bunter Folge springen die Kurzgeschichten von Insel zu Insel, von Meer zu Meer, bald erzählen sie von Kopffägern auf Borneo, bald von Seetieren im Golf von Bengalen, bald von Winden, Vulkanen und Stürmen. Im

¹ *'Ağā'ib al-Hind*, a.a.O. S. 62-64.

² Ebd. S. 137-141.

³ Ebd. S. 144.

⁴ Ebd. S. 144-146.

⁵ Ebd. S. 148-149.

⁶ Ebd. S. 149-150.

⁷ Ebd. S. 150.

⁸ Der in Tāna über 20 Jahre lebte und mehrere Teile Indiens besucht hatte, ebd. S. 152-153, 157-161.

⁹ Ebd. S. 161-162.

¹⁰ Ebd. S. 173-180.

¹¹ *Alte arabische Berichte ...* (s.u.S. 117) S. 57ff.

and philosophers, and knowledge of the Divine Essence, Attributes and Acts. One of Būzjānī's students by the name of Riḍā Aḥmad Jāmī compiled this work from his teacher's notes (Dānishpazhūh, 9/18).

The same library in Dushanbe holds another book attributed to Darwīsh 'Alī Būzjānī by the title of *Aḥādīth-i arba'in*, which is not included in 'Arīf Nawshāhī's list. Būzjānī seems to have dedicated this work to Shaykh Aḥmad Jāmī's descendants (Dānishpazhūh, 9/18).

BIBLIOGRAPHY

Aḥmad Jāmī, Abū Naṣr, *Muntakhab sirāj al-sā'irīn*, ed. 'Alī Fāḍil (Mashhad, 1368 Sh./1989); Arberry, A. J., 'Notes and Communications: The Vita of Aḥmad-i Jāmī', *BSOAS*, 26 (1963), pp. 420-425; Būzjānī, Darwīsh 'Alī, *Rawḍat al-rayāhīn*, ed. Heshmat Moayyad (Tehran, 1345 Sh./1966); Dānishpazhūh, Muḥammad-Taqī, *Nuskahā-yi khaṭṭī dar kitābkhānahā-yi Ittīhād-i Jamāhīr-i Shūrāwī wa Urūpā wa Āmrīkā* (Tehran, 1358 Sh./1979); Farghānī, Muḥammad, *Manāhij al-'ibād ilā al-ma'ād*, ed. Hüseyin Hilmi Işık Bin Said İstanbuli (Istanbul, 1990); Ghaznawī, Muḥammad, *Maqāmāt-i Zhandah Pīl*, ed. with an introd. by Heshmat Moayyad (Tehran, 1340 Sh./1961), tr. as *The Colossal Elephant and his Spiritual Feats: Shaykh Ahmad-e Jāmī* by Heshmat Moayyad and Franklin Lewis (Costa Mesa, CA, 2004); Itīṣāmī, Y. et al., ed., *Fihrist-i Kitābkhānah-yi Majlis-i Shūrā-yi Millī* (Tehran, 1305 Sh./1927-); Jāmī, 'Abd al-Raḥmān, *Nafaḥāt al-uns*, ed. Maḥmūd 'Abidī (Tehran, 1370 Sh./1991); Jāmī, Abū al-Makārim, *Khulāṣat al-maqāmāt*, ed. 'Abd Allāh Khaṭīb Sarwistānī (Lahore, n.d.); Mawlawī, 'Abd al-Ḥamīd, *Āthār-i bāstānī-yi Khurāsān* (Tehran, 1353 Sh./1974); Munzawī, Aḥmad, *Fihrist-i nuskahā-yi khaṭṭī-yi Fārsī* (Tehran, 1348-1353 Sh./1969-1974); Nawshāhī, 'Arīf, 'Du yāddāsh dar bārah-yi Shaykh Aḥmad-i Jāmī', *Āyandah*, 18, nos 1-6 (1371 Sh./1992), pp. 225-227; Yāqūt, *Buldān*.

MOHAMMAD JAVAD SHAMS
TR. FARZIN NEGAHBAN

Buzurg b. Shahriyār, a celebrated Persian sea captain and navigator from the 4th/10th century. He was a prominent navigator from Khūzistān's seafaring Rāmhurmuz region who wrote about his journeys across the Indian Ocean, the Sea of China and down

East Africa in the first half of the 4th/10th century. He recorded the wonders he saw and the creatures he encountered during his voyages as well as collecting and rewriting in his own style stories from other captains, sailors and merchants in his book titled '*Ajā'ib al-Hind: barruh wa baḥruh wa jazā'iruh* which translates as *The Wonders of India: Its Land, Sea and Islands* (Ḥamīda, 187). Some scholars are of the opinion that his book is solely based upon stories he heard from other sailors and merchants (Krachkovskii, 143) in Baṣra, Oman and the port of Sīrāf (present day Bandar Tāhirī, see Simsār, 10), approximately 150 km south of Būshīhr on the Persian Gulf (Hourani, 68).

The title of the book was inspired by the author's own comments in the introduction about God dividing all the wonders of the world into ten sections, nine of which belonged to the East with eight of those nine contained in China and India (Buzurg b. Shahriyār, bilingual edition, 2).

It has been posited that the Arabic text of '*Ajā'ib al-Hind* represents a translation made at an unknown period of a lost Persian original, but no valid evidence has been cited for this assertion (Rā'īn, 1/379; Buzurg b. Shahriyār, introd., 12). The work is said to have been written around 288-342/901-953 (Krachkovskii, 143; Brockelmann, SI/409). The author includes dates for some of the marvels and episodes mentioned in the book that he encountered, and he exhibits a detailed knowledge of places as far afield as Spain, East Africa, the Arabian Peninsula, Indonesia, Malaysia, China, Ceylon, Zanzibar and the islands of Japan (Freeman-Grenville, 65; Ḥamīda, 187). Ferrand (3/565) is of the opinion that the initial author of '*Ajā'ib al-Hind* was indeed the sea captain Buzurg b. Shahriyār but that others subsequently added new stories to the work—a theory which explains the inclusion of events in the book that occurred later in the 4th/10th century.

'*Ajā'ib al-Hind* consists of 134 stories of varying lengths (see Buzurg b. Shahriyār,

أعلام الجغرافيين العرب

ومقتطفات من آثارهم

الدكتور
عبد الرحمن جريدة

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	55629
Tas. No:	925 HAM.A

دكتوراه الدولة في الآداب من السوربون
استاذ في كلية الآداب بجامعة دمشق
مؤسس قسم الجغرافيا سابقاً

Oimesk

دار الفكر

1416 / 1995

30 HAZIRAN 1995

— Borzog b. Shariyan

بزرك بن شهر يار الناخذاه الرام هر مزي

(توفي بعد عام ٣٤٠ هـ / القرن العاشر م)

أصل بزرك أو بزرك Borzog من رام هرمز في خوزستان . وكان من ركاب البحر الذين امتازوا وأبدعوا ، وعمل ناخذاه ، أي رئيس مركب . وبصفته بحاراً محترفاً فقد أتبح له ، بلا ريب ، أن يجوب عباب المحيط الهندي وبحر الصين والحيشة في النصف الأول من القرن الرابع الهجري ، فدون ما رآه بعينه ، وما سمع بأذنيه من التجار والبحريين الذين يوثق بكلامهم ، من الظاهرات والكائنات المستغربة ، في سفر لا ينطبق محتواه تماماً على عنوانه ، دعاه (عجائب الهند بره وبحره وجزائره) اعتنى بطبعه وترجمته للفرنسية العلامة المستشرق فان در ليث سنة ١٨٨٢ م .

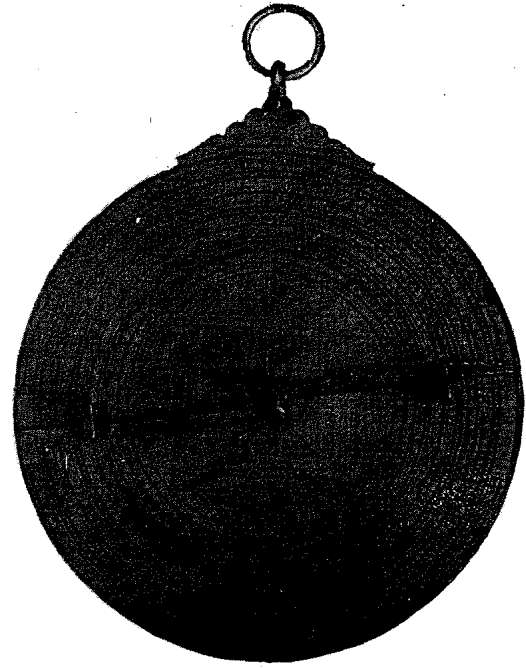
ففي هذا الكتاب لا يكتفي بزرك ، فعلاً ، بنقل الروايات التي جمعها ، بل كثيراً ما يضيف مشاهداته الشخصية إلى ما يرويها كي يؤكد صحتها . وتبدو هذه الحكايات مفعمة بالغريب الذي يحتل مكانة واسعة فيها . غير أن مما لا شك فيه أن عدداً كبيراً من هذه الأقسام ما هو إلا نتيجة ملاحظات لم يوسعها خيال الرواة كثيراً .

وعلى كل تمثل هذه الروايات ، وبكل دقة ، أدباً ازدهر ابتداءً من القرن الثالث الهجري / التاسع ميلادي ، وقد كان لنشوئه الأثر الحاسم في تقدم الجغرافية عند العرب .

ويذكر بزرك في كتابه الوقائع والعجائب التي شاهدها أو سمعها في البحار والجزر وشواطئ البلاد وذكر أحياناً سني حدوثها ، ففيه من السنين المذكورة سنة ثلاث وثلاثمائة إلى سنة أربعين وثلاث مئة وذكر فيه أحوال شواطئ إفريقيا الشرقية وسواحل بلاد العرب وجزر بحر الهند والصين وجزيرة جاوة ، وأحوال سفالة الزنج أي الزنجبار وجزائر واق واق التي يزعمون أنها جزر جابان (اليابان) .

ويتراءى من قراءة هذا الكتاب ما كان يتكبده البحريون المسلمون من عرب وفارس في أسفارهم البحرية ، وترددهم على الجزر من سيراغ إلى الهند وسرنديب وجاوة (الزابج) وجندابور على سواحل بحر الهند وسفالة الزنج واندمان وغيرها من جزر بحر الهند وبحر الصين إلى الصين ثم رجوعهم منها إلى سيراغ .

يقال له دُوَيْرٌ^(٧٠) . ثم منها مشرقاً إلى مدينة سرقصطة ، وهي من أعظم مدائن ثغر الأندلس على نهر يقال له إبرة^(٧١) ... ومنها إلى القبلة مدينة يقال لها طرطوشة ، وهي آخر ثغر الأندلس في الشرق محاذة للإفرنجيين ، وهي على هذا النهر المنحدر من سرقصطة . ومن طرطوشة لمن أخذ مغرباً إلى بلد يقال له بلنسية ، وهو بلد واسع جليل نزله قبائل البربر ، ولم يعطوا بني أمية الطاعة ، ولهم نهر عظيم ببلد يقال له الشقر^(٧٢) . ومنها إلى بلد تدمير البلد الأول فهذه جزيرة الأندلس ومدنها .

(٧٠) أي نهر الدورو ، واليعقوبي يخطئ هنا .
(٧١) أي نهر الإبر .
(٧٢) أي نهر غوادا لايفار .

Edited by Julie Scott Meisami and Paul Starkey

ENCYCLOPEDIA OF ARABIC LITERATURE

Volume 1 London © 1998 Routledge ISAM-ON:69273

Buzurg ibn Shahriyar

unite more than one of these states and to make the Būyids a powerful force in the central Islamic lands. Their power was only curtailed by internal disunity in the fifth/eleventh century, and was then ended by the new force of the Turkish **Saljūqs**.

Although ethnically Persian and originally barbarians, the Būyids soon came into the mainstream of the essentially Arabic-based culture of Islam. Hence **Baghdad** and the various provincial courts of the family – Shiraz, **Rayy**, Isfahan, Hamadhan, etc. – became outstanding centres of Arabic literature and science. The *amīrs* themselves were **Shī'ī**, from their origin among the **Zaydī** Shī'īs of north western Persia, and they eagerly promote Shī'ī festivals in their lands; Rukn al-Dawla invited the Shī'ī scholar **Ibn Bābawayh** to his capital Rayy. Indeed, in the elaboration of Imāmī Shī'ī law and theology which took place at this time, the role of the Būyid *amīrs* as patrons of leading divines was considerable; and not a few of their ministers had Shī'ī or **Mu'tazilī** inclinations. Nevertheless, the cultural supremacy of Baghdad as the fount of Arabic learning, and its role as the centre of **Sunnī** Islam and seat of the caliphs, inevitably influenced the *amīrs* to what was, at least in the literary and scientific spheres, an even-handed approach. 'Aḍud al-Dawla attracted to his capital Shiraz the great poet **al-Mutanabbī**, whose *Aḍudiyyāt*, i.e. *qaṣīdas* addressed to the *amīr*, include some of his finest poems; and it was this ruler who commissioned a history of his family, the *Kitāb al-Tāj* (only partially extant today) from the secretary and stylist Abū Ishāq Ibrāhīm **al-Ṣābi'**. He also founded celebrated hospitals in Baghdad and Shiraz, and was especially interested in astronomy and mathematics; his son Sharaf al-Dawla built an observatory and a library in Baghdad.

But it was equally the viziers and officials of the Būyids who assembled round themselves brilliant circles of poets, *adībs*, philosophers and scientists. Often these ministers were themselves scholars of high calibre, such as the **Ṣāhib Ibn 'Abbād**, Abu al-Faḍl **Ibn al-'Amīd** and Abū Muḥammad **al-Muhallabī**, whose compositions are treated by the literary biographers; thus the **Ṣāhib** wrote works in such fields as Mu'tazilī theology, Arabic prosody and literary criticism, and has left behind a collection of fine *Rasā'il* or official epistles. Such ministers were, like their Būyid masters, patrons of some of the

most noted scholars of the time. Thus Ibn Sa'dān, the vizier of Ṣamṣām al-Dawla in Baghdad, was the patron of the philosopher **Abū Sulaymān al-Sijistānī** and the littérateurs al-Muḥassin ibn 'Alī **al-Tanūkhī** and Abū Ḥayyān **al-Tawḥīdī** – the last of these mentions that the vizier's lively and brilliant sessions (*majālis*) included Muslim and Christian philosophers, the historian and philosopher **Miskawayh**, the mathematician Abū al-Wafā' al-Būzajānī, the poet **Ibn al-Ḥajjāj**, etc. Al-Muhallabī's circle, when he was vizier to Mu'izz al-Dawla, included the poets of the **Banū al-Munajjim** family, the compiler of the *Kitāb al-Aghānī* **Abū al-Faraj al-Iṣbahānī** and Abū Ishāq Ibrāhīm **al-Ṣābi'**. Bahā' al-Dawla's vizier Fakhr al-Mulk Abū Ghālib was the patron of the poet **Mihyār al-Daylamī** and the historian Hilāl ibn al-Muḥassin **al-Ṣābi'**. The philosopher and physician **Ibn Sinā** (Avicenna) found refuge from the Sunnī zealot Maḥmūd of Ghazna at the Būyid courts of Rayy and Hamadhan, becoming vizier to the *amīr* of Hamadhan at one time. Like their masters, these ministers founded their own institutions of learning, such as Shāpūr ibn Ardashīr's *Dār al-'Ilm* (House of Knowledge) in Baghdad, an academy which was further imitated by **al-Sharīf al-Raḍī**. These were Shī'ī institutions, and Būyid rule in general was favourable to the formation of an eclectic and tolerant Arabic culture which was broad enough to include both Sunnī and Shī'ī scholars and also Christians, Jews, Zoroastrians and Sabians.

Further reading

- Busse, H., *Chalif und Grosskönig, die Buyiden im Iraq (945–1055)*, Beirut/Wiesbaden (1969).
Kraemer, Joel L., *Humanism in the Renaissance of Islam, the Cultural Revival During the Buyid Age*, Leiden (1986).
—, *Philosophy in the Renaissance of Islam, Abū Sulaymān al-Sijistānī and His Circle*, Leiden (1986).

C.E. BOSWORTH

— Buzurg b. Shahriyar

Buzurg ibn Shahriyar (fourth/tenth century)

Persian sea-captain from Ramhormuz in the province of Khuzistan, who wrote in Arabic. His *'Ajā'ib al-Hind* (*Marvels of India*), written around 341–2/953, is an account of the wondrous things to be encountered in and around the Indian Ocean. It was written for entertain-

كتاب عجائب الهند

بهره وبحره وجزايره

تالیف

بزرگ بن شهريار الناخذاه السرام فرموري

LIVRE DES MERVEILLES DE L'INDE

PAR

le capitaine BOZORG FILS DE CHAHRIYÂR DE RÂMHORMOZ. X

TEXTE ARABE

PUBLIÉ D'APRÈS LE MANUSCRIT DE M. SCHEFER, COLLATIONNÉ
SUR LE MANUSCRIT DE CONSTANTINOPLE,

PAR

P. A. VAN DER LITH.

TRADUCTION FRANÇAISE

PAR

L. MARCEL DEVIC.

Avec quatre planches coloriées tirées du manuscrit arabe de Hariri de la collection de M. Schefer, et une carte.

Publication dédiée au sixième Congrès des Orientalistes.

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Demirbaş No:	124346-6
Tasnif No	910.4 15L.6

LEIDE. — E. J. BRILL.
1883—1886.

0-8 HAZİRAN 1994

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

BUZURG B. SHAHRIYAR, a Persian ships'-captain (*nākhudā*) of Rām-Hūrmuz of the first half of the 4th/10th century and author of the *Kitāb 'Adjā'ib al-Hind* (Marvels of India). This is a collection in Arabic of 134 stories and anecdotes gathered by the author from ships'-captains, pilots, traders and other seafaring men who used to sail the Indian Ocean and liked to spin a yarn about their adventures in East Africa, the Indian Archipelago and China. Incidentally they also give some information about these countries and the customs of their inhabitants. Sometimes the year of the event referred to is given, the latest being 342/953. The language of the book shows some Middle-Arabic traits (see 'ARABIYYA, above, 570b).

Bibliography: The Arabic text, extant only in the Istanbul MS. Aya Sofya 3306, was edited by P. A. van der Lith together with a French translation by M. Devic, Leiden 1883-6. A new translation in French by J. Sauvaget is given in his *Mémorial*, i, Damascus 1954, 188-300; Russian translation by R. I. Ehrlich, Moscow 1959. See also Brockelmann S I, 409. (J. W. FÜCK)

EI .C.I. , s. 1358 , 1960 , (LEIDEN)

Ibn Shahriyār, Buzurg

- 1791- Brockelmann, C., *Gesch. der arabischen Literatur*, Supplementband, 1: 409-10.
- 1792- Buzurg ibn Shahriyār al-Nakhusī al-Rāmhurrūzī, *Kitāb 'ajā'ib al-hind* (*Livre des merveilles de l'Inde*), ed. by P.A. van der Lith, transl. by E. Marcel Devic, Leiden, 1883-6; reprinted, Tehran, 1966.

The Arabic text of the *'Ajā'ib al-hind* based on the Aya Sofia ms. 3306 and the manuscript of M. Schefer with transl., preface and glossary.

متن عربی عجائب الهند منشی برنسخه، ۱۳۰۶ صوفیه و نسخہ، شعر با ترجمہ و مقدمہ و فہرست .

- 1793- Fück, J.W., "Buzurg b. Shahriyār", *EI*², 1: 1358.
- 1794- Sarton, G., *Introd. to the hist. of sci.*, 1: 674.

12a. Der Schiffskapitän Buzurg b. Šahriyār ar-Rāmhurmuzī schrieb bald nach 342/953 nach Berichten von Seeleuten aus den J. 288—342/900—53.

K. 'Ağā'ib al-Hind, eine zwar an Übertreibungen reiche, im Grunde aber wahrheitsgetreue Schilderung des indischen Archipels; *Livre des merveilles de l'Inde*, publ. par P. A. v. d. Lith, trad. franç. par L. M. Devic, Leiden 1883—6, Nachdruck K. 1326, engl. Transl., London (Routledge) 1926. B. b. Sh. *The Book of the Marvels of India*, transl. by P. Quennel, London 1928. Eine treffende Charakteristik solcher Seemannsgeschichten gibt al-Gāhiz, *K. al-Bayān*, I, 191/2; aus solchen Werken schöpft at-Tanūhī, *al-Farağ ba'd aš-šidda* II, 79/80, 87/8.

GAL. Supp. c. I., s. 409—410, 1937, (LEIDEN)

12a. Der Schiffskapitän Buzurg b. Šahriyār ar-Rāmhurmuzī schrieb bald nach 342/953 nach Berichten von Seeleuten aus den J. 288—342/900—53.

K. 'Ağā'ib al-Hind, eine zwar an Übertreibungen reiche, im Grunde aber wahrheitsgetreue Schilderung des indischen Archipels; Livre des merveilles de l'Inde, publ. par P. A. v. d. Lith, trad. franç. par L. M. Devis, Leiden 1883—6, Nachdruck K. 1326, engl. Transl., London (Routledge) 1926. B. b. Sh. The Book of the Marvels of India, transl. by P. Quennel, London 1928. Eine treffende Charakteristik solcher Seemannsgeschichten gibt al-Ġāhiz, K. al-Bayān, I, 191/2; aus solchen Werken schöpft at-Tanūhī, al-Farağ ba'd aš-šidda II, 79/80, 87/8.

GAL. Supp. c. I., s. 409-410, 1937, (LEIDEN)

BUZURG IBN SHĀHRYĀR (300 A.H.)

HE WAS A NAVIGATOR who sailed in his ship from the ports of 'Irâq, and, passing the coasts and isles of India, went so far as China and Japan. He has recorded in Arabic his own experiences and also those of his comrades in a book known as '*Ajâ'ib al-Hind*', which also relates various happenings in Southern India and Gujarât. The most striking thing recorded is that a Hindu Râjah got the Qur'ân translated into Hindî in order to get acquainted with it. The traveller has mentioned Kôlam, Kallah, Lower Kashmîr, Şaymûr (Chaymûr), Sawbârah, Thattah, Thânah, Mankar (Mahanagar), the capital of Vallabh Râ'i's kingdom, and Ceylon. He tells many stories of yôgis, of the weird and mystic things they did and of how they killed or burnt themselves. In this book he uses the word *banyânâh* to denote traders and merchants; evidently this is the Hindustani *banya* which means a grocer. In those times the Arabs called little boats by name of *bârjah*, which might be the Hindustani *birâ*. The plural of *bârjah* is *bawârij*, but in the book under discussion this word has been often used to mean pirates. The word *hindûl* in this book is the Hindustani *dôli* or *dôla* (palanquin) and the word *balanj* is the equivalent of *palang*, a wooden-legged bed. There is a description of untouchability among the Hindus (p. 118).

The book has been published at Leiden in 1886. Its French translation was published at the same time, and an English translation has recently been published (1929).

ISLAMIC CULTURE. C. 14, (S. 4), s. 493, 1937

BUZURG IBN SHAHRIYĀR

Buzurg ibn Shahriyār al-Rāmhurmuzī. From Rāmhurmuz in Khūzistān. Flourished in the fourth century H., 912 to 1009. Persian sailor who edited soon after 953-54 a collection of sailors' tales, the Marvels of India (Kitāb 'ajāyib al-Hind).

Text and Translation—Text edited by P. A. van der Lith (Leiden, 1883-1886), with a French translation by L. Marcel Devic.

Criticism—C. Brockelmann: Arabische Litteratur (1, 523, 1898). Encyclopaedia of Islam (vol. 1, 809, 1912).

SARTON. C.I., s. 674, 1975, (NEW YORK)

BUZURG B. SHAHRIYAR, a Persian ships'-captain (*nākhudā*) of Rām-Hurmuz of the first half of the 4th/10th century and author of the *Kitāb 'Adjā'ib al-Hind* (Marvels of India). This is a collection in Arabic of 134 stories and anecdotes gathered by the author from ships'-captains, pilots, traders and other seafaring men who used to sail the Indian Ocean and liked to spin a yarn about their adventures in East Africa, the Indian Archipelago and China. Incidentally they also give some information about these countries and the customs of their inhabitants. Sometimes the year of the event referred to is given, the latest being 342/953. The language of the book shows some Middle-Arabic traits (see 'ARABIYYA, above, 570b).

Bibliography: The Arabic text, extant only in the Istanbul MS. Aya Sofya 3306, was edited by P. A. van der Lith together with a French translation by M. Devic, Leiden 1883-6. A new translation in French by J. Sauvaget is given in his *Mémorial*, i, Damascus 1954, 188-300; Russian translation by R. I. Ehrlich, Moscow 1959. See also Brockelmann S I, 409. (J. W. Fück)

EI². c. I., s. 1358, 1960. (LEIDEN)

BUZURG IBN SHAHRIYĀR

Buzurg ibn Shahriyār al-Rāmhurmuzī. From Rāmhurmuz in Khūzistān. Flourished in the fourth century H., 912 to 1009. Persian sailor who edited soon after 953-54 a collection of sailors' tales, the Marvels of India (Kitāb 'ajāyib al-Hind).

Text and Translation—Text edited by P. A. van der Lith (Leiden, 1883-1886), with a French translation by L. Marcel Devic.

Criticism—C. Brockelmann: Arabische Litteratur (1, 523, 1898). Encyclopaedia of Islam (vol. 1, 809, 1912).

SARTON. C.I., s. 674, 1975. (NEW YORK)

ISAM KTP.

DM.33215/2

محمد عيسى صالحية ، المعجم الشامل للتراث العربى
المطبوع ، الجزء الثالث ، ص. 30-31 ، ١٩٩٣ القاهرة .

Handwritten signature

* الرامهرمزي (برزك بن شهر يار) ت بعد ٣٤٢ هـ / ٩٥٣ م .

— كتاب عجائب الهند ، بَرُّهُ وَبَحْرُهُ وَجَزَائِرُهُ :

○ عناية VanderLith ، ليدن : مطبعة برييل ، ١٨٨٣ - ١٨٨٦ م .
٣١٠ ص ، م ١٤ ص بالفرنسية ، ف ١١٩ ص : اصطلاحات
ومراجع وأعلام .

ترجمه L. Marcel Devic إلى الفرنسية .

○ القاهرة : مطبعة السعادة ، ١٣٢٦ هـ / ١٩٠٨ م .

١٤٤ ص ، ف ١ ص : المحتوى .

○ عناية نقولا زيادة ، بيروت : مؤسسة ناصر الثقافية ، دار الوحدة ،

دار حنين ، ١٩٧٤ م .

١٠٤ ص (٨٥ - ١٨٨) .

وطبع مع (أخبار الصين والهند) لسليمان التاجر ، و (من أخبار

الصين والهند) لأبي زيد السيرافي .

37 SUBAT 1996

علي رضا قره بلوط ، معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات
استانبول و أناطولي، الجزء الأول، [y.y.,t.y.] ، ISAM 141806

s. 354

11 NISAN 2006
MADDE KUTUPHANESINDE
SONRA BIRERAN DOKÜMAN

Büyük b. Şehriyar -
1062 - بزرك بن شهريار وقيل يزدل بن شهريار

الهوزستاني ، الرامهرمزي ، السياح البحري المعروف

بالهوزستاني المتوفى في القرن 4 هـ تقريبا

(أنظر : البغدادي هدية العارفين 535/2)

من تصانيفه :

1- كتاب عجائب الهند- في الحكايات والسياحات

والخاطرات

أياصوفيا رقم 3306 ؛ نشر في لندن 1883-1886

مع ترجمتها بالفرنسية ؛

فخائر التراث العربية الإسلامية، مج. الأول، ١٩٨١/١٤٠١.

ISAM 95809.

378

[y.y : y.y], ص.

بـبـزرك *Baring b. Schryver*

ببزرك بن شهریار الرامهرمزي (بعد ٣٤٢ هـ)

١ - كتاب حنبائب الهند ببه وبجره وجزائره .

- عني بنشره : فان دير ليت - Van der Lith

ليدن ، ١٨٨٢-١٨٨٦ م .

مع ترجمة فرنسية بقلم : مارسيل دوفيك . Marcel Dévic

- القاهرة : مطبعة السعادة ، ١٣٢٦ هـ = ١٩٠٨ م ، ١٤٤ ص .

AGUSTOS 2005

WABDE VAVINA HUBETAN
SAPRA MUGA PAKKAMAN